

Kisbajcsi Nefelejcs Napközi Otthonos

Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 030389

Tartalomjegyzék

- I. Bevezető
  - Óvodánk jellemzői, arculata

- II. Gyermekkép, Óvodakép
  - Gyermekkép
  - Óvodakép

- III. Az óvodai nevelés feladatai
  - 1. Az egészséges életmód alakítása
  - 2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
  - 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei
  - 1. Személyi feltételek
  - 2. Tárgyi feltételek
  - 3. Az óvodai élet megszervezése
    - 1. hetirend
    - 2. napirend
  - 4. Az óvoda kapcsolatai

- V. Hagyományörzés, népszokások

- VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai
  - 1. Játék
  - 2. Vers, mese
  - 3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
  - 4. Rajzolás, mintázás, kézimunka
  - 5. Mozgás
  - 6. A külső világ tevékeny megismerése
  - 7. Munka jellegű tevékenységek
  - 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- VII. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- VIII. Gyermekvédelem

- IX. Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése

- X. Migráns gyermekek önazonosságának megőrzése

- XI. Az óvoda tervező, értékelő és dokumentációs rendszere

- XII. Érvényességi rendelkezések

- XIII. Legitimációs záradék

I. Bevezetés

Az óvodai nevelés országos Alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indultunk ki, hogy az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával. A gyermeket, - mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különös védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

Kisbajcs Győr-Moson-Sopron megye északkeleti részén, Győrtől mintegy 2 km távolságra északkeleti irányban fekszik. Természet-földrajzilag a szigetköz délkeleti szegletében helyezkedik el ott, ahol a Mosoni-Duna és az Öreg-Duna már közelítenek egymáshoz. A falu közlekedés- földrajzi helyzete Győr közelsége miatt kedvező.

Az 1954-es pusztító árvíz után a lakóházak többsége újjáépült. Kisbajcs lakóinak lélekszáma 1998-ban 734 fő volt, 2009-ben 820 fő, 2017-ben 882 fő. Győr közelsége és a csendes környezet a fiatal népességre is vonzást gyakorol.

Közigazgatásilag a községhez tartozik a 2 km-re fekvő Szögye, ami körülbelül 16 ha területű. A mi óvodánkba járnak Vénékről a gyerekek, ami tőlünk 6 km-re található kb. 31 ha területen. Több nagybajcsi kisgyermek is jár hozzánk óvodába.

A jelenlegi óvoda épülete 2000. augusztusában került átadásra. Az épület, mint egy kis mesepalota emelkedik ki a domb tetején a templommal szemben. Mi mindennap halljuk a déli harangszót, s látjuk a falusi élet jellemzőit, a mezőgazdasági gépeket, a munkába siető embereket, a gyermeküket sétáltató anyukákat stb.

Az óvoda mindenki számára könnyen megközelíthető, ugyanakkor az utca forgalma nem zavarja a gyermekek nyugalmaát.

A csoportszobák világosak, melegek, a berendezési tárgyak igényesen kiválasztottak. A fenyőbútorok, a függönyök, a dekorációk igazi családi hangulatot teremtenek.

Az óvoda 3. csoportszobája tornaszobaként üzemel, jól felszerelt mozgásfejlesztő játékokkal, mint például bordásfal, tornaszekrény, padok, különböző egyensúlyozó eszközök, labdák állnak a gyerekek rendelkezésére.

A közlekedő helyiség mérete lehetőséget ad a különböző rendezvények lebonyolítására, mint a bábelőadások, koncertek.

A környezetismereti sarok akváriumában a halak gondozását kísérhetik figyelemmel a gyerekek.

Az óvoda irodája több funkciójú, itt zajlanak a logopédiai valamint a fejlesztő pedagógiai foglalkozások.

Nagy hangsúlyt fektetünk a tevékenységekben megvalósuló tanulásra, ezért a játékok szinte kivétel nélkül fejlesztő játékok, amelyek valamely képességet kiemelten fejlesztenek (memória, megfigyelőképesség, tapintás, mennyiség, szín, forma stb.) Ugyanakkor rendelkezésre állnak a kisebb korosztály gyakorlójátékához autók, ki-be rakosgató játékok, a szerepjátékhoz babakonyha, bolt, fodrászos játék kellékei.

A gyermekek sok időt töltenek a szabad levegőn télen-nyáron. Mozgásigényüket az udvari kötetlen futkározással, hintázással, mászókázással stb. tudják a legjobban kielégíteni. Az udvaron vannak napos és árnyékos helyek. A fedett terasz kiválóan alkalmas a kinti étkezések, barkácsolások, rendezvények (Papa nap, Családi-nap) lebonyolítására.

A homokozó feletti napárnyékolóval a szűrt napfényt biztosítjuk. Sok homokozó játékkal, labdadobóval, focival stb, tesszük tartalmassá a kint tartózkodást.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, jó szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, részképesség-lemaradással érkező, az egészségügyi szokások hiányával érkező kisgyerekek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett, álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Óvodánk arculatát meghatározza: a hagyományőrzés, a népi kultúra ápolása, jeles napok köré szervezett tevékenységek. Fontosnak tartjuk, hogy a modern világgal ötvöződve gyermekeink is megismerjék népünk kulturális gyökerét, azok szépségét és értékét, előtérbe helyezve lakóhelyünk hagyományait.

Jövőképünk:

„Keresem minden gyerek saját titkát és azt kérdezem:
hogyan segíthetnék abban, hogy önmaga lehessen.”

(Janus Korczak)

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

II. Gyermekkép, Óvodakép

Az alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermek sajátos életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Gyermekkép:

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a természetet, ismerik hagyományainkat, a jeles napokat, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak, szeretik és védik a természetet.

Óvodakép:

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye a családi nevelés kiegészítője a gyermek 3. életéből az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának alakulását.

Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításától, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű-az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra, e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns gyerekek) óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód alakítása

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek komfortérzetének kielégítése.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A WC használatával kapcsolatos tevékenységek

figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért türelmesnek, megértőnek kell lennünk.

A testápolás terén akár a kéz, akár az arc megérintése válthat ki elutasítást ami el kell fogadnunk. A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét a szelektív hulladékgyűjtésre.

Az öltözködésnél fontos a helyes sorrend megismertetése, egymáshoz igazítása. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő idő kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Testi nevelés

A testi nevelés magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás, természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A testi nevelés és az egészséges életmódra nevelés akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított. Ehhez rendelkezésünkre áll az udvar, nagy füves játéktérrel többfunkciós játékokkal a szomszédos játszótér, valamint az óvoda épületén belül egy jól felszerelt tornaszoba.

Mozgás

A mozgás során fontosnak tartjuk a megfelelő kényelmes, természetes alapanyagú jól szellőző öltözéket, szabadban, teremben egyaránt.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk.

Szervezünk változatos, élményszerű tevékenységeket, amelyek a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését segítik elő.

Levegőzés

Naponta, délelőttönként minimum 1 órát tartózkodunk a friss levegőn. Kivétel: eső, viharos szél, -5 °C alatti hőmérséklet, köd.

Pihenés

Legfontosabb a nyugodt légkör biztosítása. A gyermekek egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembevétele. Kényelmes fektetők használata, saját pizsama, alvóka. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen.

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, testi és mozgásfejlesztési feladatok ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyerekeket.

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyerekek testi edzettségét. Ennek érdekében minél több időt igyekszünk a szabadban tölteni.

Cél:

Nyugodt, kiegyensúlyozott életritmus biztosítása, a gyermek élettani szükségleteinek figyelembevételével

- az egészséges életvitel igényének megalapozása
- a gyermek egészségének, testi fejlődésének elősegítése.

Feladatok:

- a gyermekek életkorának megfelelő életritmus kialakítása a napirendben
- nyugodt kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban
- a gyerekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (pl. folyadék)
- a kialakított szokás és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése
- önállósági törekvések támogatása
- a kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvéta használat)
- az asztalterítés technikája, esztétikumára való odafigyelés
- a 3 éveseknek egyéni szükséglet alapján WC papír használatban, illetve zsebkendő használatban segítségnyújtás
- a fiúknál a WC ülőke felhajtásának, illetve a megfelelő WC használat elvárása
- a WC lehúzásának igényné alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése
- a gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- a gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- a fogmosás technikájának megismertetése, gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartása
- felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás
- a gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása
- a ruhák összehajtásának, öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása
- a gyermek levegőzésének biztosítása
- a délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése
- lefekvés után mesélés, majd testközei jelenléttel, simogatással a gyermek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása
- lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szükségleteit képes késleltetni
- szükségleteit képes önállóan kielégíteni
- WC használatkor a fiúk felhajtják a WC ülökét és állva végzik kisdolgukat
- WC-zést követően használják a WC papírt
- a tisztálkodási eszközre vigyáz, tisztán tartja, használat után helyére teszi
- WC-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, a kezét szárazra törli
- önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell segítséget kér
- cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik
- ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni
- képes önállóan eldönteni miből mennyit tud elfogyasztani
- kulturáltan étkezik
- vigyáz környezetének rendjére tisztaságára
- az udvaron sem szemetel
- ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét
- igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság
- életkorának megfelelően edzett
- szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül
- ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat

2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés:

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket

- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önérvényesítő törekvéseinek
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása.

A gyermek nyitottsága építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermeki magatartás alakulás szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodások számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztosságot a gyermek számára amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé.

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltés, a pozitív attitűd megnyilvánulásait.

Támazkodunk a családi nevelésre és szoros együttműködésre. Fontosnak tartjuk a gyermek korai, óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődésének alapos ismeretét. Ennek eszköze a fejlődési napló, amiből információt kapunk az óvodába lépés előtti kapcsolatról. A későbbiek során hasznosítja az óvodapedagógus a gyermek jobb megismerése érdekében, a fejlesztési feladatok megtervezésében. Fejlesztő munkánk során arról gondoskodunk, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak. A gyermek énközpontúsága alapján önmagára képes figyelni. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást.

Minden kisgyermeknek lehetősége van: megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz, a pozitív visszajelzések önerősítő, önbizalom növelő hatásúak.

Észreveszik, hogy társaik sokféle színes egyéniségek, megtapasztalják, hogy egy problémának több megoldása is lehet.

Az ünnepek kiemelkednek a mindennapi életből, a hagyományok a közös élmény fokozza a gyermekek közösséghez tartozását. A különböző jellegű ünnepeket sajátosságaiknak megfelelően szervezzük azzal a céllal, hogy minden gyerek számára külön, de egyben az egész közösségnek is élményt, örömet jelentsen. A hagyomány az egész közösség életének jellemzője. A közös élmények mély nyomot hagynak a gyermekben főleg akkor, ha aktívan élték át.

Cél:

- erkölcsi akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvodapedagógus és a dajka példaadásával
- a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés
- a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása

- a figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére nevelés
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteiknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, szükség esetén a megfelelő szakemberek közreműködésével
- esélyteremtés a migráns gyerekek számára
- az átlagtól eltérő, kiemelkedő képességű gyermek esetén képesség kibontakoztatás

Feladat:

- nyugodt kiegyensúlyozott biztonságot árasztó légkör kialakítása
- a csoportszoba környezettudatos szemléletű otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése
- a szeretetteljes, empátikus kisugárzás, odafigyelő magatartás
- az élet az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése
- erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása
- az összetartozás élményének mélyítése a „mi tudat” alakítása
- a konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás
- a tehetséges gyerekek kibontakoztatásának támogatása
- a lassabban fejlődők felzárkóztatása
- a migráns gyerekek beilleszkedésének segítése
- a családdal való együttműködésre törekvés.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát
- a csoport szokás és szabályrendszerének ismeretét magatartásában is érvényesíti
- szereti és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli, tiszteletben tartja az élővilágot
- képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni
- konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri
- érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni
- a közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát
- alakulóban van feladattudata
- igényes saját tevékenységével szemben
- megtalálja helyét a közösségben, szívesen játszanak vele a többiek
- bátran, kulturáltan mondja el véleményét
- ismeri és betartja az udvariassági szokásokat
- a felnőtteket tiszteli.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelvi és kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. A kommunikáció, a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példányával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (pl: érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Cél:

- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célhiányos bővítése
- kognitív képességeik fejlesztése:
  - egyre pontosabb, valóság-hű észlelés

- figyelem – összpontosításra való képesség
  - valóságához közelítő képzeleti működés
  - reproductív emlékezet
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
  - az alakuló fogalmi gondolkodás
- a beszédkedv felkeltése, fenntartása
  - a beszédhallás és szövegértés fejlesztése
  - kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkhoz

Feladat:

- biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják gondolataikat
- változatos tevékenységek szervezése, biztosítása
- sokoldalú tapasztalatszerzés
- a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építés
- egyéni érdeklődési kör figyelembevétele
- figyelem-összpontosításra motiválás
- a gyermeki kérdések megválaszolása
- a gyermekek beszédkedvének felkeltése
- a gyermek szókincsének bővítése
- a nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás
- migráns gyerekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén
- szakmai kapcsolattartás a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése
- térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni
- a keresztcsatornák működése korának megfelelő
- önkéntelen bevésés mellett, megjelenik a szándékos bevésés is
- figyelme korához képest tartós
- gondolkodására a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző
- helyesen, tisztán érthetően beszél
- kérdésre egyszerű mondattal válaszol
- szóincse korának megfelelő
- bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel
- társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját
- a közölt információt megérti
- verbális emlékezete korának megfelelő
- egyszerűbb történetet mesél, képes önállóan is elmondani
- tud szemkontaktust teremteni és tartani
- élményei és gondolatait el tudja mondani
- a migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket és képes magát megértetni

A gyermekek bátran használják a tevékenységek során elsajátított anyanyelvüket. Képesek lesznek árnyaltan kifejezni magukat, tudnak összefüggően beszélni. Nyugodtan, figyelmesen hallgatják végig a felnőtteket és a velük párbeszédet kezdeményező gyermekeket.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.
- Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermek számára, személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A közoktatási törvényben meghatározott óvodapedagógus felsőfokú szakirányú végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekre lebontott tudatos, tervszerű alkotó alkalmazása. Elvárásaink az óvónő felé:

- segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd
- vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásának képessége
- differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- jó empátiás képesség
- gyermek és családcentrikusság
- környezettudatos szemlélet
- csapatjátékos

A logopédus óvodánkban heti 1 alkalommal foglalkozik az erre rászoruló gyerekekkel. Feladata: elsősorban a gyermek beszédének szűrése a beszédfejlődés akadályoztatása szempontjából, ezek kezelése, másodsorban

dyslexia – prevenciós vizsgálat végzése minden egyes gyermeknél szükség esetén annak szakszerű terápiaja.

2. Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésükre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak. Ezek elhasználódás miatti folyamatos pótlása, és korszerűsítése azonban szükséges. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését oly módon alakítjuk, hogy szolgálja a gyerekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen természetüknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás és játékigényük kielégítését.

-A szülők fogadására alkalmas helység: a vezetői,- nevelői, - konzultációs szoba.

3. Az óvodai élet megszervezése

Hetirend...

Napirend...

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend** és a **hetirend** biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartalmú, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és a ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is neveli, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző dokumentumok szolgálják. (Óvodai csoportnapló, Óvodai gyermek fejlődési napló)

Az óvodába felvett gyerekek csoportban való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.

Csoportszervezés

Intézményünkben (heterogén) vegyes életkorú gyermekekből álló csoportok működnek.

A vegyes csoportokban az óvodát kezdő gyermekek a nagycsalád mintájára épülő közösségbe kerül, ezért a beszoktatás időszaka gördülékenyebb, zökkenőmentesebb.

Az egymást már korábbi évekből ismerő gyermekek elfogadó magatartása, a csoport családi hangulata jelentősen segíti a családból, bölcsödéből érkező kicsik beilleszkedését. Az ilyen csoportokban viselkedő gyermekek fogékonyabbá válnak a toleranciára, jelentősen fejlődik empátiás készségük, segítő-gondoskodó magatartásuk. A beszoktatás ideje alatt a nagyok szeretnek gondoskodni a kicsikről, dajkálják őket, ringatókat énekelnek nekik, hiszen ők is ezt érezhették, tapasztalhatták az óvónénijüktől.

A vegyes csoportformában nevelkedő kicsi gyermekekre jellemző, hogy önállóbbak, motiválják őket a nagyobbak tevékenységei, - előbb ügyesednek.

Az osztatlan csoportok esetében a havi és éves terv elkészítése nagyobb odafigyelést és körültekintést igényel az óvodapedagógustól, hiszen jelentősen számolni kell a gyermekek eltérő egyéni képességének fejlődésével. A heterogén összetételű közösségekben a tevékenységeket mindig a nagyok szintjéhez tervezzük, majd ezt egyszerűsítjük a kicsik felé.

A kisebbeknek nagy húzóerőt jelentenek a játékos komplex kezdeményezések, melybe életkoruknak érdeklődésüknek és fejlettségüknek megfelelően kapcsolódhatnak be, majd abból kilépve zavartalanul folytathatják a játékukat. Az egyéni fejlődésbeli különbségek a közel azonos életkorú gyermekek között is gyakran kialakulnak, belső feszültséget okozva ezáltal a lassabban fejlődő gyermekekben.

A vegyes csoportokban természetes módon van jelen az eltérő fejlettség. Az életkori lemaradásokat csak az óvónő észleli, és ehhez igazítja a fejlesztési lehetőségeket. Így a gyermekek észrevétlenül hozhatják be lemaradásukat, és azt nem kudarcként élik meg!

Napirend

6.30 -7.30	Összevont csoportban játék
7.30-10.30	Játék, szabadon választott tevékenység a csoportban, képességfejlesztés egyéni szükségletek alapján Folyamatos tízórai Testápolási teendők Mozgás, mindennapos testnevelés, játékos mozgás <u>Óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek:</u> Verselés, mesélés Ének-zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás A külső világ tevékeny megismerése

10.30-11.30	Játék a szabadban
11.30- 15.00	Ebéd, testápolási teendők Pihenés, alvás mesével, altatódallal Öltözködés, testápolás, uzsonna
15.00- 16.45	Szabad játék, szabadon választott tevékenység, részképességek fejlesztése

Hetirend

A különböző tevékenységi formák témáinak tervezésénél a jól felkészült óvodapedagógus figyelembe veszi az aktualitásokat, /évszakok, ünnepek, jeles napok.../Azok mennyiségét, időtartamát, gyakoriságát a gyermekek érdeklődése, a feldolgozás,- elmélyítés sikeressége határozza meg.

Hétfő	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Kedd	Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése
Szerda	Hittan Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése
Csütörtök	Verselés, mesélés Ének-zene, énekes játék, tánc (másik csoport: Mozgás)
Péntek	Verselés, mesélés Mozgás (másik csoport: Ének-zene, énekes játék, tánc)

4. Az óvoda kapcsolatai

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk a gyermekek fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet.

a) Család-Óvoda

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A kettő összhangja az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele. A gyermekek intelligenciája, viselkedése, érzelmi élete, szokása főként családi minta szerint formálódik.

Az óvoda és a család kapcsolatának alapja a kölcsönös bizalom, az előítéletekből mentes közeledés. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében még fontosabb az óvónő megértő, bizalmat ébresztő magatartása. Ha szükséges kezdeményezze a gyermekvédő hatóságok segítségét.

Az óvónő viselkedése példaértékű legyen, a gyermekek érdekében tartsa szem előtt az adatvédelmi és titoktartási kötelezettségét.

Beszoktatás

A beszoktatás célja: a gyermekek beilleszkedésének segítése, számára ismeretlen, új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik.

A beszoktatás formái:

- szükség szerint anyás beszoktatás
- fokozatos beszoktatás

A szülők és az óvodapedagógusok együttműködési formái:

- **Szülői értekezlet:**

Alkalmat ad arra, hogy a szülők megismerkedjenek az óvoda, a csoport rendjének, elvárásaival, feladataival, problémáival. Az óvodapedagógus feladata a szülők tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezlet idejéről, témájáról egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket. Szülői értekezleten jelenléti ív írása, jegyzőkönyv készítése kötelező.

- **Fogadóóra:**

Célja: a szülő tájékoztatása a gyermek egyéni fejlődéséről. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermek vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát a szülő, óvónő egyaránt kezdeményezheti. Az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken (a gyermek munkáival saját feljegyzéseivel). Javasolt minden évben legalább kétszer leülni minden egyes gyermek szülőjével, ennek különösen középső csoportban van kiemelt jelentősége a következő évi beiskolázás miatt.

- *Közös programok:*

- óvodai ünnepélyek (karácsony, anyák napja, évváró)
- családi nap
- ünnepek előtti készülődés.

b) Óvoda-Iskola

Az iskolával való kapcsolattartás célja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Formái:

- 5-6-7 éves gyermek látogatása az iskolában az óvónővel
- iskolai szervezésű programokon való részvétel
- közös kirándulás

- szakmai tapasztalatcsere, a gyermek fejlődésének nyomon követése
- meghívjuk a tanító néniket óvodai rendezvényekre, az iskolába készülő gyermekek megismerése céljából.

c) Óvoda-Közművelődési Intézmények

- Könyvtár: látogatásánál az óvodai irodalmi nevelést kiegészítve felkelti a gyermek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt. A nagycsoportos óvodásokkal ellátogatunk a könyvtárba, hogy kialakuljon bennük a mese, a könyv szeretete.
- Közösségi terem: bábszínházat, gyermekszínházat, filmvetítést szervezünk.

d) Az óvoda egyéb kapcsolatai

A gyermekek testi lelki fejlődésének követése, segítése érdekében kapcsolatot tartunk:

- a háziorvossal
- a védőnővel
- logopédussal
- Nevelési Tanácsadóval
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottsággal
- Gyermekjóléti Szolgálattal
- a helyi önkormányzattal

A kapcsolattartás formái alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

A kapcsolatok kialakításában óvodánk nyitott és kezdeményező.

V. Hagyományőrzés, népszokások

A kisgyermek nevelésébe beépítjük mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. Megteremtjük azt a miliót, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás.

Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a népiességet, örömet és a követendőt. Az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvónótól óvónőig, szájról-szájra hagyományozódik. Arra törekszünk, hogy ismerjük, megszerettjük a népszokások eredetét, azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra teszünk szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismertetünk meg. Lakóhelyünk hagyományából merítünk, gyűjtünk.

V/1. Az óvodában ünnepelhető jeles napok (az őszi, téli, tavaszi jeles napjai)

Mihály nap (szeptember 29.)

Születésnapok megtartása (folyamatosan)

Szüret (október 15-től)

Mama-nap

Advent (november 30 utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

Karácsony (december 24-25-26)

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Március 15.

Télüzés Kiszebáb égetéssel, zöldág járással

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Május elseje (majális)

Anya-nap,

Papa-nap - gyermeknap

Apa-nap

Családi nap-évváró

Minden jeles napot egy hosszabb előkészülettel vezetünk be, amelyhez a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan változatos tevékenységeket biztosítunk. A hagyományok ápolása közben történő együttjátás, együttmunkálkodás, tervezgetés, örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét.

Az őszi jeles napjai, ünnepei

Szüret (október 15-től)

Hallgassanak éneket, mondókát almáról, szőlőről, szüretéről. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten, a mulatságban. Szemezzék a szőlőt, kóstolják a mustot.

Ismerjenek meg énekes játékokat, játsszanak népi játékot, gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsseit. Tudjanak verset dalt mondókát a szőlőről. Készítsenek termésekből egyszerű hangszereket. (pl: dióhéj pengető, csutkamuzsika)

Nagymama-nap

A gyermekek vidám jelenettel, versekkel, virággal és saját készítésű ajándékkal köszöntik meg nagymamáikat. A meghitt pillanatokot követlen játék, teázás, sütizés követi. Célunk, hogy a nagymamák egy nyugodt, gondok nélküli délelőtti során betekintést nyerjenek unokáik óvodás hétköznapjaira, erősödjék a nagyszülő-unoka kapcsolat.

A tél jeles napjai, ünnepei

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

Mikulás (december 6.)

Luca nap (december 13)

Karácsony (december 24, 25, 26.)

Ismerkedjenek az advent jelképeivel: koszorú, naptár. A naptár alapján minden nap készüljenek egyszerűbb feladatokkal a karácsonyra. Rövid dalt, mondókát vagy verset tudjanak a Mikulást és a karácsonyt várva.

Készítsenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékot szüleiknek. Figyeljék a vízbe tett cseresznyeágot, az vetett Luca-búzáat. Ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal. Süssenek mézeskalácsot, készítsenek fenyődíszet nehezebb technikával. Mikulás és karácsony előtt tanuljanak dalt, verset, mondókát. Egyenek almát, mézes diót, gyűjtsák meg a gyertyát.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Hallgassanak tréfás mesét, verset. Tanuljanak farsangi dalt, bálba hívogató mondókát. Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a zsákbamacska kihúzásában, hívogassák társaikat a mulatságba. Vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében.

A tavasz jeles napjai, ünnepei

Március 15.

Tanuljanak rövid katonás verseket, énekeket. Fessenek nemzeti színű zászlót. Vegyenek részt katonás játékokban. Sétáljanak a zászlókkal feldíszített faluban. Az óvónőjüktől halljanak a nemzeti ünnepről szóló dalokat, verseket. Nézegessenek huszáros képeket. Tűzzenek zászlót a falu emlékműjénél. Készítsenek fiúknak csákót, lányoknak szalagos pártát. Tudatosítjuk a gyermekekben a nemzeti hovatartozás érzését.

Kiszebáb égetés, zöldágjárás

Tavaszi versekkel, télűző rigmusokkal, mondókákkal, dalokkal készülünk. Télűző maszkot készítünk. Az események nyílt nap keretében történnek, csörgő-zörgő hangszereket kapnak a szülőkkel együtt, s így sétálunk végig hangoskodva, zenélve a falun. A telet jelképező Kise-bábot meggyújtva

elüldözzük a hideget. Ezután a zöld ág alatt átbújva megszépülünk, felfrissülünk a szülőkkel együtt.

Húsvét

Határkerülés, komálás, komatál hordás, locsolkodás, tojásjátékok. A tavaszi határkerülést tegyék meg, jó messze a határba. Tanuljanak mondókat locsoláshoz, komáláshoz, dalt a komatál küldéshez. A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvónőket, készítsenek tojást különböző technikákkal. Komáljanak a barátok egymással, süssenek a komatálban süteményt és komáljanak választott csoporttal.

Május elseje

A fiúk felszalagozott kalapban indulnak el a májusfáért, a lányok kötényben, pártában várják a májusfát. A fiúk közreműködésével behozzák a feldíszítésre váró fát, a lányok várják a fiúk köszöntését. Az feldíszített fát járják körbe, tavaszi dalokat énekelve, népi zenét hallgatva. Szintén nyílt nap keretében, illetve beengedjük a falu érdeklődő lakosságát is.

Anyák-napja

Anyák napi verset, énekeket tanulnak. A meghívót is közösen készítjük a gyerekekkel. Virággal, saját kezűleg készített ajándékkal köszöntik az édesanyákat. Bensőséges, szeretetteljes hangulatot teremtünk. Műsor után közös vendéglátás, játék és az együttlét ünnepivé varázsolja a napot.

Papa-nap, Gyermeknap

Mesedramatizálással, köszöntő verssel, ajándékkal készülünk. A „műsor” után játékos versenyekre, mozgásra kerül sor. Kedvenc versenyek: békakeresés, kirakózás, zsákban ugrálás, kötélhúzás stb. Szalonnasütéssel, palacsintázással és a gyerekek köszöntésével zárjuk a napot.

Apa nap

Kirándulás szervezése, ahol az apukák gyermekükkel együtt túrázhatnak, pihenhetnek, játszhatnak, falatozhatnak a szabadban. A közös túra hangulat még jobban összekovácsolja a közösséget, apukák, gyerekek, óvó nénik és dajka nénik között egyaránt.

A nyár jeles napjai, ünnepei

Családi-nap

A napot hosszas készülődés, tervezgetés és ráhangolódás előzi meg. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a nagycsoportosok búcsúztatása szép emlék legyen gyermeknek, felnőttnek egyaránt.

A szülők hozzák a süteményeket, dekorációkat közösen készítünk. Műsorral kedveskedünk a meghívott vendégeknek (szülők, nagyszülők, barátok és ismerősök

szép számmal eljönnek) Sok színes programmal tesszük emlékezetessé ezt a közös együttlétet (előadás, tombola, arcfestés, virágkötészet, játszóudvar stb.)

Születésnap (folyamatosan)

Minden hónapban egy alkalommal ünnepeljük a szülinaposokat. Hó elején kitesszük a jelüket a szülinapi táblára, így hosszabb készülődés előzi meg az ünnepnapot. Ajándékkal, énekekkel, tánccal és jelképes tortával ünneplünk.

V/2. A hagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban.

Vers, mese, dramatikus játék:

(Népmesék, mondókák, közmondások rigmusok, időjósítások, névcsőfolók, találós kérdések)

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

(mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok hangszeres népzene)

Rajz, mintázás, kézimunka:

(tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, korongozás, mézeskalácssütés, nemezelés)

A környezet tevékeny megszerettetése:

(találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások)

Mozgás, mozgásos játékok:

(ügyességi és sportjátékok)

VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

A tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismeretét folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségleteit, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A mozgás a testséma, az én megismerése, a gondolkodás, a beszédfolyamatok, kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágazódik.

Játék során fejlődik a gyermek mozgása, érzékelése, észlelése, gondolkodása, memóriája. Mindezek mellett megismerkednek különböző viselkedési szokásokkal. Együttműködést, együttérzést, toleranciát tanulnak.

A játék a fejlődés egészének tükré. Tükrözi érzelmi világukat – értelmi – mozgás és beszédfejltségüket.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt-a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánoszható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző

Játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Egyes játékfajták személyiségformáló hatása:

1. **Gyakorlójáték:** fejlődik nagymozgása, finommotorikája mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége
2. **Szimbolikus szerepjáték:** alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi akarati tulajdonságai
3. **Konstruáló játék:** alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája
4. **Szabályjáték:** fejlődnek kognitív képessége, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége

Cél:

- a tevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése
- érzelmi, akaratit tulajdonságainak alakítása
- szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása

Feladat:

- nyugodt érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása
- inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- a barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás eszközeinek sokszínű szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése
- a csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (henger, füles labda)
- sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- a gyermek játéka egyéni adottságaihoz, képességeihez igazodva fejlődhessen az egyszerű gyakorló játéktevékenységből a szimbolikus-szerepjátékon át a fejlettebb konstruáló és bonyolultabb szabályjátékig
- az óvodapedagógus maga is szeressen játszani. Adjon játékötleteket, igyekezzon elősegíteni a játék tartósságát, színességét. Pozitív példaként szolgáljon viselkedése, beszéde. Ösztönözze a gyermeket a konfliktushelyzetek megoldani tudására.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- felszabadultan, örömmel, önfeledten játszik
- pozitív érzelmek alakulnak ki társaik és a felnőttek iránt, ami ösztöni őket a közös játékban való részvételre
- képesek lesznek egyéni ötlete vagy élmény alapján építeni, konstruálni
- kezdeményezők, kreatívak lesznek játéktevékenységben
- megismerkednek az együttjátás szabályaival, majd be is tartják azokat, figyelmeztetik társaikat is a szabályok betartására, később képesek lesznek az önálló szabályalkotásra
- kialakul bennük az alkalmazkodás képessége
- fokozatosan elfogadják egymás ötleteit, véleményét, képesek lesznek a szerepek önálló felosztására, a játék során kialakuló konfliktushelyzetek megoldására
- egészséges versenyszellemben tevékenykedtek
- játékukban, élményükben kitartóak
- képesek élményeik eljátszására, szívesen vállalnak szerepet

2. Verselés, mesélés:

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese, vers kiemelt jelentőségű óvodánkban régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyerekeknek. Nagy hangsúlyt fektetünk a népmesék megismertetésére. Mesemondás, éneklés kapcsolatára, a minket körülvevő

környezetre. Próbáljuk átörökíteni a természetszeretetet összekapcsolva a népi hagyományokkal.

Erkölcsei, érzelmi, értelmi töltésű, emberi kapcsolatokra tanít, segíti a világ megismerését, lelkeket táplál. A vers, mese mozgásba hozza a gyermeki képzeletet, megbékíti félelmeivel, erősíti önbizalmát.

A kisgyermek és óvodáskort az érzelmek dominanciája határozza meg, ez mutatkozik meg az irodalomhoz fűződő kapcsolatában is. A gyermekek már kisgyerek korban fogékonyak az esztétikumra. Ezt főként a ritmikus, zenei hatású versek, mondókák kedvelése igazolja. A gyermekkor a mese kora. A mesék segítségével egyre közelebb kerülnek a valósághoz.

A mese – képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermekeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének.

Átélik az átváltozást, a küzdést, a jó és rossz ellentétét, az igazat és a hamisat, a megszemélyesítést és a menekülés helyzetét.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás állapotában eleven belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A versek hallgatása is élményt jelent a gyermeknek. Az érdekes ritmikus hangzás, játékos vagy humoros felépítés örömmel töltik el a gyerekeket. A vershez mozgásélmény is kapcsolódik, amelyet játék közben is örömmel ismételnék. A találós kérdések, nyelvtörők, névcsúfolók, az aktualitásoknak megfelelően kerülnek ismertetésre.

A személytelen televízió, videó, DVD, számítógép játékot és mesélést helyettesítő szerepe. Ezzel fokozva a gyermek feszültségét, félelmét, agresszivitásukat és sok esetben helytelen mintát ad. Fontosnak tartjuk a szemléletformálást a semmivel nem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt.

Cél:

- a gyermekek szívesen hallgassanak irodalmi műveket, legyen számukra örömforrás a mese, vers befogadása
- a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése
- a könyvek szeretetére, megbecsülésére való nevelés
- a magyar kultúra értékeinek átörökítése
- a nyelv szépségének, kifejezőségének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása
- interkulturális nevelés

Feladat:

- nyugodt légkör megteremtése a meséléshez, verseléshez
- törekedjen a gyermek fejlettségének megfelelő igényes irodalmi anyag kiválasztására
- az óvodapedagógus a mesélést, verselést kötetlenül tervezze az aktualitásoknak megfelelően, építsen a gyermekek által kialakított spontán helyzetekre
- könyvtár és színházlátogatások szervezése

- az irodalmi élmények nyújtásával gazdagítsa a gyermekek szókincsét, fejlessze szépérzékét, figyelmét, mesélő képességét, önkifejezését az összetartozás érzését és a konfliktusmegoldó képességét
- elsősorban magyar népi illetve műalkotásokból választás, ezentúl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyerekek hazájának kulturális értékeiből
- a nemzeti, etnikai, kisebbségi és migráns gyermekek számára a mese, vers tevékenységeken keresztül is biztosítsa az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését
- segítse a gyermekeket az irodalmi élmények feldolgozásában (bábozás, dramatizálás)

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- örömmel várja a mesélést, szívesen vesz azon részt
- képes kitartóan figyelni, egyszerűbb mesefordulatokat megjegyez
- képes a folytatásos mesét felidézni, epizódjait összekötni
- szívesen nézeget képeskönyvet
- irodalmi élmények hatására gyarapodik szókincsük, fejlődik kifejezőképességük
- önállóan kezdeményeznek verselést, mesélést, bábozást, dramatizálást
- elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud
- ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése az éneklés, a zenélés felkeltése a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyerekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Elősegíti a biztonságérzetének növekedését, gátlásainak feloldását, önfegyelmének, közösségi érzésének, magatartásának alakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmuséneklés-, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag megválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a nemzetiségi nevelés esetében a gyermek nemzetiségi hovatartozását is.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Cél:

- a zene iránt érdeklődés felkeltése, a gyermekek zenei élményhez juttatása
- a dallam, ritmus, mozgás szépségének a közös éneklés örömeinek felfedeztetése
- a zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság növelése
- a mozgáskultúra fejlődésének elősegítése
- népi hagyományok megismerése, továbbélésének segítése
- zenei műveltség megalapozása
- más népek dalainak, dalos játékeinak megismerése

Feladat:

- énekes népszokások válogatása: szüreti multság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmás
- ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus szép mozgás alakítása
- dalos játékok, mondókák válogatása az életkornak, csoport képességszintjének megfelelően
- minél több zenei élményt szerezzenek
- az óvónő örömmel vegyen részt a közös éneklésben, játékban, mindenkor biztosítsa az elegendő helyet, friss levegőt

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- örömmel szívesen játszik dalos játékokat, szívesen hallgat zenét
- korának megfelelően tisztán énekel
- zenei fogékonysága életkorának megfelelő, mozgása esztétikus, ritmust követő
- képes megkülönböztetni zenei fogalompárokat halk-hangos, gyors-lassú, mély-magas
- auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete fejlett
- képes érzékelteni az egyenletes lüktetést, felismeri néhány hangszer hangját
- képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum)

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

Az ábrázolás különböző fajtái: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az építő, ábrázoló, alakító tevékenység segíti a gyermek téri, formai és színeképzetének kialakítását, gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Megismerteti a gyermekeket különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű technikájával. A színes élmények, változatos témák teszik a gyerekek számára az ábrázoló tevékenykedést. Az ábrázoló tevékenység játékba épülve alakítja ki a gyerekek vizuális észlelését, képzeletét, segíti az intellektuális látásmód kialakulását. Maga a tevékenység és annak öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítása és az élmények befogadása.

Cél:

- felkelteni a gyermekben az ábrázolás anyagával, eszközeivel való tevékenykedés vágyát, biztosítani az élményszerzés sokféle lehetőségét
- olyan légkör, olyan hangulat kialakítása, amely ösztönzi a gyermeket élményeik képi kifejezésére, alkotó tevékenységre
- különböző anyagok és technikák alkalmazási képességének fejlesztése
- esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk kialakítása
- képi plasztikai kifejezőképesség, térbeli tájékozódás és rendezőképesség alakítása
- igényes, kreatív önmagukat kifejezni tudó gyerekek nevelése, akik az őket körülvevő természet anyagait formálhatónak, alakíthatónak látják

Feladat:

- megfelelő helyet, időt, eszköz biztosít a gyermek számára
- az ábrázolás eszközeit elérhető helyen tartja

- megismerteti a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival
- az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán biztosítson lehetőséget
- elsajátítja az ábrázolótevékenységekkel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő
- a (2,5) 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást
- a 4-5 évesek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait
- a 6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. mozaik, kollázs, nyomatok) és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást
- bemutatja a környezetükben található műalkotásokat, kulturális értékeket
- biztosítsa az élményszerzés sokféle lehetőségét, irányítsa rá a gyermek figyelmét a környező természet szépségeinek meglátására, együtt élje át a gyermekekkel a felfedezés örömeit, jutassa sikerélményhez, fejlessze képzeletüket, fantáziájukat, kezdeményező képességüket, ábrázoló készségüket, erősítse önbizalmukat
- ösztönzi a gyerekeket a színek széles skálájának használatára
- nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermeknek
- a mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, szárított és préselt növények)
- a csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- önként, örömmel kapcsolódnak be és önállóan is kezdeményeznek ábrázoló tevékenységeket
- megismernek sokféle ábrázolóeszközt és készségszinten tudják ezeket használni
- kialakul képi-plasztikai kifejezőképességük térbeli tájékozódási képességük, szem és kézkoordinációjuk, vizuális gondolkodásuk
- megfelelő a finommotorikus képességük: nem görcsös, biztos a vonalvezetésük
- korának megfelelő a vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete
- szívesen vesz részt közös alkotásban, valósítja meg ötleteit
- alkotás közben ügyel környezetére és saját maga munkája tisztaságára
- alkotás közben kitartó, törekszik a harmóniára, esztétikumra, részt vesz a környezete díszítésében
- vonalvezetése balról jobbra halad.

5. Mozgás

„A 3-6 éves korosztály lételeme a mozgás, a gyermeket nem kell motiválni a mozgásra hiszen nem tud nem mozogni. A gyermek fontos életkori sajátossága a nagy mozgásigény és késztetése van a mozgásra, erős belső késztetése.”

(Dr. W. Mikó Magdolna)

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). A testi mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgások kialakulásához.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, hozzájárul a légző és keringési rendszer teljesítőképességének, csont és izomrendszer teherbíró képességének fejlesztéséhez. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a döntést, alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akaratitényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásnak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységnek teremben, szabad levegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Cél:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése – mozgásigényük kielégítése
- rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- mozgáson keresztül a szociális képességek fejlesztése, egymásra való odafigyelés, egymás segítése, együttműködés, tolerancia, egészséges versenyszellem

Életkori jellegzetességek

3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk számukra.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célbadobó játékok, ugróiskola. Az egyensúly fejlesztésre jól használhatók az Ayres terápia eszközei, különböző hinták, füles labda, trambulin, billenő forgókorong.

6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésre kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. Játékokban sok lehetőség nyílik a spontán fejlesztésre: tépés, vágás, fűzés, kicsi elemekből építés, konstruálás.

Az udvari játék mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyerek saját szabad választása alapján tevékenykedhet.

Feladat:

- a szabad mozgás lehetőségének, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek biztosítása kint és bent (hely, idő, eszköz)
- a gyermek mozgáskultúrájának fejlesztése, mely segíti a térben és időben történő tájékozódást, a helyzetfelismerést, fejleszti az alkalmazkodás képességét
- a természetes mozgások és a pozitív személyiségtulajdonságok fejlesztése
- a gyermek mozgáskoordinációjának (szem-kéz-lábkoordináció) és vesztibuláris képességeinek (egyensúlyérzék) fejlesztése
- egyéni mozgásfejlesztés biztosítása a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, egyéni sajátosságait figyelembe véve
- a tornaszoba és a mozgásfejlesztő eszközök maximális kihasználása a gyermekek fejlődése érdekében
- a testnevelés – foglalkozások anyagának összeállítása, a játék, a játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon

- a testnevelés foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére
- a testnevelés foglalkozások szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ismeri saját testét, testrészeit képes maga is nevezni, beazonosítani
- a mozgásfejlődés útját figyelembe véve tökéletesednek és koordinálódnak a természetes mozgások (kúszás, mászás, járás, futás)
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordináció
- fejlett az egyensúlyérzéke
- képes alkalmazkodni társaihoz korához képest
- fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait, egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

6. A külső világ tevékeny megismerése

Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Ha mindehhez társul az óvodapedagógus érdeklődése, színes egyénisége biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz és megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, eligazodnak benne.

„A gyermek még nem felejtette el a közös nyelvet még vidáman és könnyedén tud beszélgetni fűvel, fával, felhővel, állatokkal.”

Csukás István

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába is jut a gyermek és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-sík és mennyiségszemlélete.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mind az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókincsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Cél:

- a természetet szerető, védő emberi értékek alakítása környezettudatos viselkedés megalapozása
- a természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása
- a játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.

Feladat:

- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- építsen a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi és megismerési vágyára, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodjon
- a meglevő ismereteket rendszerezze, mélyítse el
- biztosítson változatos tevékenységeket a felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre
- témaválasztásnál vegye figyelembe a lakóhely, környezet sajátosságait
- témajavaslatok: óvodai környezet, család, testünk, egészségvédelem, közlekedés, évszakok, napszakok, növények, állatok, színek, felnőttek munkája.

- látassa meg az ok-okozati viszonyokat
- módszereit, eszközeit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés vizsgálat
- megismerteti a környezetvédelem alapjait a föld, levegő, víz, növény-állatvilág meghatározó szerepét
- növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt
- „terepgyakorlatokon”, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgesek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok)
- az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet ahol élnek
- elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- tudja hol lakik, mi a lakcíme
- tudja saját és szülei nevét, foglalkozását
- tud különbséget tenni az évszakok közt
- ismer a növény és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot
- ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, ismeri a növény és állatgondozás egyszerűbb feladatait
- felismeri a közlekedési eszközöket, ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, környezet- növénygondozás, stb.)

A gyermek munka jellegű tevékenysége önként azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek kompetenciák alakítása:

- *kognitív*: pontosan tudják mit várnunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük munkaszervezési készségük
- *érzelmi akarati*: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- *szociális-társas*: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladatok:

- nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkör teremtése, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék feladataikat
- a gyerekek számára életkorukhoz és erejükhöz mért munkalehetőségek teremtése
- saját személyükkel kapcsolatos tevékenységek és a társaikért végzett közös munka megismertetése a gyermekkel
- tartalmilag gazdag és változatos feladatok nyújtása
- a csoporttársakkal együtt, értük végzett munka megszerettetése
- a gyermekek céltudatos figyelmének, kitartásának, önállóságának alakítása

Az óvodában folyó munkajellegű tevékenységek:

- önkiszolgálás: testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan szükség szerint elvégzik
- naposi munka étkezésnél: az étkezéshez szükséges előkészítése, terítés, étkezés utáni rendrakás

Alkalomszerű munkák:

- egyéb megbízatások teljesítése, üzenetek átadása
- növények gondozásával és védelmével kapcsolatos munkák
- madarak téli etetéséről való gondoskodás
- segítségadás a kisebbeknek az öltözködésben, vetkőzésben és egymásnak minden olyan területen ahol erre szükség van.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a megbízásokat pontosan teljesítik
- szívesen vállalnak és örömmel végeznek saját maguk és társaikkal kapcsolatos munkákat
- terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére
- felismerik a segítségadás lehetőségét
- megismerik a munkaeszközök helyét, azok helyes használatát
- gondozzák a környezetükben levő növényeket
- a környezet rendjének megőrzésére ügyelnek

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős, részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati probléma és feladatmegoldás.

A tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely képességstruktúrákon keresztül sok-sok mozgással, játékkal alakítható.

Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanulóhoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Cél:

- az ismeretlen iránti érdeklődési kedvfenntartása, a tanulni vágyás megalapozása
- az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása
- készségek, képességek fejlesztése
- figyelemösszpontosításra való képesség kialakítása
- problémamegoldó, kreatív gondolkodásra nevelés.

Feladatok:

- a tanulást támogató ingergazdag környezet megteremtésével az óvodapedagógus épít a gyerekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabottan pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását. Tartsa tiszteletben a gyermek pillanatnyi fejlettségét és önmagukhoz képest fejlessze őket
- változatos tevékenységeket biztosítson a gyerekeknek, segítse őket abban, hogy építsék ötleteikkel, élményeikkel a mindennapokat, kapják meg a szükséges segítséget
- a tanulás a gyermekek részéről érzelmekből vezérelt cselekvésbe ágyazott, spontán folyamat

- az óvodapedagógus tudatosan tervez, törekszik a gyermekek tanulási képességeinek megalapítására
- a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
A tehetségígéretes gyerekek jellemző megnyilvánulása:
  - intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
  - speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai)
  - viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, energikusság, erős akarat, érzékenység)
  - a fejlesztést célzó pedagógiai feladatok:
    - a gyermek segítése a továbbfejlődésben
    - speciális szükségletek kielégítése
    - kreativitásuk ösztönzése
- részképesség lemaradás illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben
- feladattudatuk kialakulóban van, kitartásuk, önfegyelmük a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg
- érdeklődőek, bátran kérdeznek
- a tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek, kifejlődik az észlelés, megfigyelőképesség, önkéntes és szándékos figyelem, az emlékezet, felidézés, képzelet és a gondolkodás
- a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet
- részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek

- belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyből óvodásból iskolássá érnek.

VII. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érzése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyerekek többsége az óvodáskor végére 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Testi érettség:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki érettség:

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ.

Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek) végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapuló szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek elemi, mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség:

Az óvodáskor végére a gyerekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumait tükrözi a befogadó intézmény elvárása az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VIII. Gyermekvédelem

Az óvoda feladata pedagógiai eszközökkel elősegíteni a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését, az azt gátló körülmények, veszélyeztető problémák ellensúlyozását, biztosítani az érzelmi biztonságot. Úgy szervezni az óvodai környezetet, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az általános elvárások közül: tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő – fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Migráns gyermekek nevelése során biztosítani fogjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk:

- a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése
- hátránykompenzációval az erélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Hátrányos helyzetű gyermek: az akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: a hátrányos helyzetű gyermekek közül halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – a gyermek hároméves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, halmazottan hátrányos az a gyermek akit tartós nevelésbe vettek.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- a család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része vagy akár teljes egésze segély, nyugdíj vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem
- szűkös lakáskörülmények, kis alapterületű lakásban több személy és együtt, így kevés az egy főre jutó alapterület
- egészségtelen lakhatási feltételek – vizes, salétromos falak, nagy páratartalom ...
- a szülők alacsony iskolai végzettsége
- deviáns környezet szocializációs ártalmai: az alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély
- család hiánya: állami gondozásba vett, illetve onnan kikerült gyermekek egyszülős család, elvált szülők
- beteg vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magtartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az óvodavezető köteles:

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén

A gyermek veszélyeztettségére utaló jelek:

- fizikai bántalmazás
- szexuális zaklatás
- szülői felügyelet hiánya
- elhanyagoló szülői magatartás
- hajléktalanság, rossz lakáskörülmény
- pszichés bántalmazás
- éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- minimális jövedelmi viszonyok

Feladatok:

Az óvónők feladatai:

- a gyermekek szociális, szociokulturális, családi hátterének megismerése
- szükség szerint környezettanulmány végzése
- HH, HHH és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- HH, HHH-s helyzetben levő gyermek differenciált nevelése, fejlesztése
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- beszámoló készítése
- amennyiben veszélyeztető problémát észlel értesíti a gyermekjóléti szolgálatot
- figyelemmel kíséri a családok életét befolyásoló törvényeket, törvényi változásokat, támogatást szolgáló lehetőségeket.

Az óvodavezető feladatai:

- bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal
- a gyermekvédelmi tevékenységekhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok
- veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása
- étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően. Ezek dokumentálása.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésének lehetőségei:

- tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről
- kedvezményes étkezési térítési díj biztosítása – az önkormányzat térítési díj rendeletének megfelelően igazolt jövedelmek alapján

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- minden rászoruló időben megkapja a segítséget
- a szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal
- anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából
- segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

IX. Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése, ellátása:

Sajátos nevelési igényű gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az óvoda alapító okirata által meghatározott alapfeladata:

A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

Cél:

- a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége
- sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelv:

- nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek
- a gyermek érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakoztatásához, ismereteik bővítéséhez
- az óvónőnek olyan befogadó csoportléggkört kell kialakítani, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, emberi méltóság megsértése)
- a fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszhetőséget tükröző gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- kognitív funkciók fejlesztése
- alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése
- manuális készség, finommotorika fejlesztése
- kontaktus, kooperációs készség, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, aktív és passzív szókincs bővítése
- játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása
- szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése

Az integrált nevelésből adódó óvónői feladatok:

- a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, ezen belül a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása
- a terhelhetőségnél vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát
- ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt
- az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé
- az optimális nevelés érdekében az óvónő ismereteinek bővítése gyógypedagógiai téren
- a hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkal: gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus

- szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgáltatóktól
- a megismert lemaradás, fogyatékoság, sérülés függvényében szakmai kompetenciák határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, értékelése
- az óvodáskor végére a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is jutassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés
- tárgyi feltételek biztosítása különösen a nagymozgások fejlesztését, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába
- a közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe
- örömmel vesznek részt speciális foglalkozásokon
- a bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés

X. Migráns gyermekek önazonosságának megőrzése

Migráns gyermek az a gyermek, aki valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelv:

- a migráns gyerekek a magyar gyerekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést
- az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet
- az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.

A migráns gyermekek interkulturális nevelésből adódó óvónői feladatok:

- felkészülés a gyermek fogadására
  - a szülővel és a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel
  - a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információk összegyűjtése szükség esetén utána olvasás
- az érkező gyermek empátiás fogadása
  - az idegen környezetben egyedül levőnek érzi magát
  - nem érti a körülötte levő felnőttek, gyerekek beszédét és őt sem értik a többiek
  - fél az ismeretlentől, változástól, bizonytalanságtól

Az óvónő legfontosabb feladata:

- a gyermek érzelmi bizonytalanságának megteremtése
- az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása a többségi gyermekek számára
- a más kultúrákról, vallásokról, bőrszínről életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben a gyermek érdeklődési körét - játék, mese, vers, ének, zene, tánc – figyelembe véve valósítható meg
- a migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szívesen jár óvodába
- a csoport egyenrangú tagjának érzi magát
- szívesen játszik társaival, a csoporttársak is keresik társaságát
- megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

XI. Tehetséggondozás

Célunk: A tehetséges gyerekek speciális szükségleteinek kielégítése.

Feladataink: Lehetőséget biztosítani a tehetség csíráit hordozó gyerekeknek a kreativitásuk kibontakoztatására, a pozitív énkép alakítására mely során: fejlesztjük a tehetséges gyermekek erős oldalát, olyan légkört alakítsunk ki, mely segíti személyiségük fejlődését.

Speciális képességek, tehetségre utaló jelek lehetnek:

- Zenei képesség (kiemelkedő hallás, ritmusérzék)
- Rajzkészség (érzelem, -és élménygazdag rajzok)
- Pszichomotoros képességek (kiemelkedő testi ügyesség, kézügyesség)
- Szociális képesség (pl: magas szintű empátiás készség)
- Kiemelkedő matematikai képességek.

A szokásosnál is nagyobb felelősséget jelent egy-egy kiemelkedő képességű gyermek nevelése, ezért segítünk a szakemberek felkutatásában, segítséget kérünk a további fejlesztésekhez.

XII. Az óvoda tervező, értékelő és dokumentációs rendszere

Tervezés:

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését egyéb dokumentumok (Óvodai csoportnapló, Óvodai gyermek fejlődési napló), továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, is szolgálják.

Hagyományőrző, jeles napok köré szervezett programunkban a tervezés igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását. A napi és hetirendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki. A hetirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepet.

Az évről évre visszatérő jeles napok és évszakok változása, hagyományok keretét adnak terveinek elkészítéséhez.

A tervezést az óvodapedagógusok módszertani szabadsága határozza meg.

Az ütemterv készítésénél a témajavaslatok kiegészíthetőek, választhatóak. A tervek rugalmasan kezelhetőek.

A tervezőmunka dokumentumai:

- nevelési terv havonta
- heti ütemterv
- a nyári élet tervezése

Az óvodában maradó tanköteles gyerekek számára a Nevelési tanácsadó segítségével óvodapedagógusaink egyéni fejlesztési tervet készítenek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési előírásait a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei végzik.

Értékelés:

Az óvodában folyó nevelő, oktató munka ellenőrzése, értékelése.

Cél: a pedagógiai tevékenység segítése, fejlesztése.

Területei:

- Dokumentumok ellenőrzése, értékelése
- Helyi nevelési program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése, értékelése
- Az intézmény saját elvárásainak való megfelelés.
- Az általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés.

A nevelőmunka összehangolása az intézményben rendszeres információáramlást igényel.

A havonkénti megbeszéléseken lehetőség nyílik a letelt időszak értékelésére és az előttünk álló feladatok megbeszélésére.

Az óvodavezető közvetlen megfigyelése, ünnepélyek megtekintése, beszélgetések folyamán ellenőrzi, értékeli, segíti a csoportokban folyó munkát.

Az óvónők gyermekekről végzett értékelő munkája:

- anamnézis felvétele az óvodakezdés előtt
- a gyermekek fejlődésének nyomon követését a személyi dosszié tartalmazza
- az óvónő a gyakorlatban a gyermek pozitív értékelésére törekedjen
- értékelése legyen ösztönző, mindenkor reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő

Az óvodapedagógusok szakmai fejlődésének formái:

- tanulás, önképzés
- szakirodalom folyamatos figyelése, alkalmazása
- szakmai tapasztalatszerzés
- tapintatos, őszinte, kritikus, segítőkész bírálatok.

Az óvodában alkalmazott pedagógiai dokumentumok:

1. Előjegyzési és felvételi napló
2. Felvételi és mulasztási napló
3. Óvodai csoportnapló
4. Óvodai Törzskönyv
5. Tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény
6. Éves munkaterv

XIII.Érvényességi rendelkezések

A helyi óvodai pedagógiai program érvényességi ideje: 2017. augusztus 31-től visszavonásig.

A helyi óvodai pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának lehetséges indokai:

- jogszabályváltozás
- aktualizálás
- szervezeti átalakítás
- bővítés, leépítés
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

Az óvodai pedagógiai program nyilvánossága:

Egy példány az óvodavezető irodájában.

Az óvoda honlapján.

XIV. Legitimációs záradék

Véleményezte:

.....
szülői szervezet képviselője

Dátum: .....

Elfogadta:

.....
óvodapedagógus

.....
óvodapedagógus

.....
óvodapedagógus

.....
óvodapedagógus

.....

Dátum:..... PH

Jóváhagyta:

.....
óvodavezető

Dátum:..... PH

